

reflexion

En blivande kollega

»I dag är kirurgen robotassisterad, men i morgon är måhända roboten kirurgassisterad. För doktor Watson blir minsann aldrig ostadig på handen, misstar aldrig ett kärll för ett annat.«

Röntgen är en framtidsbransch, får jag lära mig på läkarlinjen. Men stämmer det? Inte enligt den amerikanska författaren tillika programmeraren Martin Ford. Skickliga radiologer i all ära, men i stort sett all medicinsk bildanalys kan lika gärna, kanske än hellre, utföras av kompetent mjukvara. »Allt du kan göra, kan en robot göra ännu bättre«, skriver Ford i tidskriften *The Atlantic*, inspirerad av att den artificiellt intelligenta datorn doktor Watson härom veckan slog mänskligheten i *Jeopardy*.

Men hur är det då med interventionell radiologi? Den specialiteten kräver väl fortfarande mänskligt manskap? Kanske det. Men, hur länge till? I senaste *Archives of Surgery* visar en studie på minskad morbiditet och bättre protokollefterlevnad när en dator tilläts bistå i det akuta omhändertagandet av traumapatienter. Roboten är redan en etablerad medarbetare i operationsteamet, och det är nu fem år sedan en AI-dator för första gången utförde hjärtkirurgi helt utan hjälp från någon humankollega.

I dag är kirurgen robotassisterad, men i morgon är måhända roboten kirurgassisterad. För doktor Watson blir minsann aldrig ostadig på handen, misstar aldrig ett kärll för ett annat.

Det är väl bara att välkomna en blivande kollega. Och trösta sig med att en människodoktor alltså klär superdatorkollegor i fråga om patientbemötande, förmåga till empati och, tja, medmänsklighet.

Elementärt, käre Watson, men nog så svårt för en aldrig så klipsk humanoid att lära sig.

Anne Brynolf
medicinsk redaktör
anne.brynolf@lakartidningen.se

Foto: Anders Andersson

Ingrid Stubelius, underläkare på anestesikliniken i Halmstad, är nöjd med sina arbetskläder. Ordet »Läkare« är broderat ovanför bröstfickan. **AKTUELLT** Sidan 582

ledare

579 Visdom för säkerhet *Marie Wedin*

reflexion

575 En blivande kollega *Anne Brynolf*

It debatt

580 Multimodal rehabilitering vid smärta alltför lågt prioriterad
Björn Gerdle, Britt-Marie Stålnacke, Anne Söderlund, Pernilla Åsenlöf

581 Apropå! Lästa dörrar på demensboenden och fixering av en patients händer
»Boxhandskar« tillåtet – i vissa fall *Anders Printz, Per-Anders Sunesson*

aktuellt

582 I Halland syns det på kläderna

584 Olika färger – ett sätt att markera

Inget formellt hygienskäl mot rock

586 Arbetsmiljöverket nekar hälsocentral lista fler patienter

588 Vårdrelaterade infektioner följs inte upp

Läkarförbundet kritiskt till förslag om kvalitetsföreskrifter

medicinsk kommentar

590 Carnegiestudie väcker tankar om svensk läkarutbildning. Bättre koppling mellan grundutbildning och AT/ST behövs ... bland annat *Jonas Nordquist*

nya rön

592 Fetma och knäartros svår kombination som bör undvikas *Karin Sundström*

Pojkmammor löper större risk för »baby blues« *Sara Sylvén*

Genreglering kan ske över stora avstånd i arvsmassan *Anders Hansen*

593 Minskad tid i stillasittande bra för hälsan *Elin Ekblom-Bak*

PET visar amyloida plack *Anders Hansen*

Åskknallshuvudvärk är en plötslig svår huvudvärk som når maximal intensitet inom mindre än en minut. Det kan vara fråga om en godartad primär huvudvärk men också ett tecken på allvarlig sjukdom. Sidan 595

Foto: Herbert Boekhoff/INA Agency. Liten bild, foto: Anders Andersson

Organ för Sveriges läkarförbund
Box 5603, 114 86 Stockholm
Besöksadress: Östermalmsgatan 40
Telefon: 08-790 33 00
Fax: 08-20 76 19 (centralredaktion)
08-20 74 35 (annonser)
Webb: Lakartidningen.se
E-post: redaktionen@lakartidningen.se
annonser@lakartidningen.se
fornamn.efternamn@lakartidningen.se

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Jonas Hultkvist 08-790 34 61

Medicinsk huvudredaktör
Jan Östergren (internmedicin) 08-790 34 31

Redaktionschef och stf ansvarig utgivare
Karin Bergqvist 08-790 34 91

Medicinsk redaktionschef
Stefan Johansson (pediatrik) 08-790 34 87

Webbchef
Elisabet Ohlin 08-790 34 97

Marknads-/annonsdirektör
Ulf Jansson 08-790 35 47

Medicinska redaktörer
Jon Ahlberg, docent (patientsäkerhet)
Anne Brynolf (studentredaktör)
Margaretha Bågedahl-Strindlund, docent (psykiatri)
Ylva Böttiger, docent (klinisk farmakologi)
Mikael Hasselgren (allmänmedicin)
Lena Marions, docent (obstetrik och gynekologi)
Louis Riddez, docent (kirurgi)
Carl Johan Sundberg, docent (fysiologi)

Sekretariat
Inga-Maj Lagerholm 08-790 34 11
Britt-Marie Ström 08-790 34 79

Administration/ekonomi
Yvonne Bäärnhielm 08-790 34 74

Produktion
Marita Arvidsson (grafiker) 08-790 34 72
Mats Kardell (IT) 08-790 33 38
Bo Svensson (IT) 08-790 33 19

Grafik: Typoform (där inget annat anges)

Redaktion
Björn Enström (webbredaktör) 08-790 34 81
Doris Francki (medicinsk redigering)
08-790 34 67

Sara Gunnarsdotter (reporter) 08-790 34 10
Sara Holfve (AD) 08-790 34 63
Jarl Holmén (medicinsk terminologi, korrektur) 08-790 34 64
Gabor Hont (kultur) 08-790 34 80
Carin Jacobsson (meddelanden) 08-790 34 78
Ewa Knutsson (medicinsk redigering)
08-790 34 83

Jan Lind (debatt) 08-790 34 84
Michael Lövtrup (reporter) 08-790 35 26
Marie Närlid (reporter) 08-790 34 29
Madeleine Ramberg Sundström (redigering)
08-790 34 82
Birgit Wilhelmson (medicinsk redigering)
08-790 34 94

Marknads- och annonsavdelning
Britt-Marie Aronsson (annonskoordinator)
08-790 34 95
Irene Balsam (annonservice) 08-790 34 90
Eva Larsson (säljare) 08-790 35 06
Göran Sterner (säljare) 08-790 35 03
Vivan Streng (annonservice) 08-790 34 73

Prenumerationsavdelningen
Hélène Engström 08-790 33 41
pren@lakartidningen.se

Läkartidningen Förlag AB
Håkan Wittgren (vd)

TS-kontrollerad upplaga: 41 600 ex
ISSN: 0023-7205 (pappersutgåva)
1652-7518 (webbupplaga)

Tryckeri Sörmlands Grafiska AB

organ för
sveriges läkarförbund grundad 1904

Foto: Axel Öberg

KULTUR Helena Granström är matematisk fysiker, dramatiker och författare. I boken »Det barnliga manifestet« skriver hon om det bortglömda och undanträngda barnet i oss alla. Sidan 614

594 Högre postoperativ mortalitet på sjukhus som inte rapporterar sina resultat *Karl Kodeda*

Fördubbling av fetma på 30 år
Anders Hansen

Klinik och vetenskap

595 Klinisk översikt Åskknallshuvudvärk Kan vara förknippad med många bakomliggande sjukdomar *Bengt Edvardsson*

600 Grundvetenskaplig översikt Serotonin: budbärare mellan hjärna/tunntarm och skelett. Djurmodeller styrker hypotes om serotoninets roll för bildning av benmassa *Ulf H Lerner, Claes Ohlsson, Håkan Ahlman, Dan Mellström*

606 Vårdutveckling Modell Halland. Strukturerad arbetsmetod för genomgång av äldre läkemedel *Michael Borg, Björn Johansson, Mikael Lundborg, Johan Fastbom*

debatt och brev

609 Läkemedelsgenomgångar visar stor variation mellan landstingen
Anders Cronlund

610 Mer debatt på Lakartidningen.se
Lars Wester, Bo Lönwé

611 Växande medlemskår?
Niclas Abrahamsson

webbfrågan:

Dåligt städät?

Äterigen rapporterar en patient och tillika läkare om den dåliga städningen på sjukhuset (se LT Debatt nr 10, sidan 520). Tycker du att städningen på ditt sjukhus är otillräcklig?

Ja!		63 %
Inte tänkt på		8 %
Nej		29 %

284 hade svarat den 14 mars kl 11 .00.

Replik: Anslutningsgraden ligger runt 85 procent *Fredrik Eklöf*

612 Hälften av patienterna äldre än 80 år i Uppsala län med tio eller fler läkemedel behandlas med furosemid
Jonatan Dahlkvist, Helena Pettersson, Åke Schwan, Henrik Toss

613 Sjukskrivning – en ny och omöjlig konststart för läkare? *Anders Westerlund*

kultur

614 Kvantfysik, civilisationskritik och New Public Management
Saskia Bengtsson

616 Recensioner

617 lediga tjänster

619 platsannonser

637 meddelanden

638 information från läkarförbundet

endast på webben

Fler artiklar på Lakartidningen.se

mest läst på Lakartidningen.se

Mest lästa artiklarna på Lakartidningen.se de senaste två veckorna:

1. Dags för eldupphör i fettkriget (nr 9, sidan 482)
2. Norge avskaffar AT (nr 10, sidan 526)
3. Trötthet och pseudodiagnostik (förhandspublicerad)

Vetenskapliga artiklar har genomgått referentbedömning. Varje manuskript granskas av minst en (ofta fler) av Läkartidningens stab vetenskapliga experter. Granskningen av manuskript sker enligt internationella rekommendationer (www.icmje.org).